

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Kedden, Mártzius' 28-dikán, 1820.

Spanyol Ország.

Ma Spanyol Országból oly Ujságokat viszen Olvasóinak a' M. Kurir, a' millyeneket valaki mostanság bajosan várhatott volna. Ezek három Akták: Egygyik a' melly által a' Király, a' közelébb röviden említett Diktatorialis Juntát hivatalába betette; Másik, melly által a' Corteseknek haladék nélkül lejendő összehivattatását parancsolja; Harmadik, melly által a' Cortesek' Constitúzióját megerősítette. Mind ezek ekképpen következnek: —

A' Diktatorialis (nem Direktorialis) Juntának felállittatására nézve a' volt a' Ferdinandus Király' első nevezetes lépése, hogy a' Fő Ministerhez 's a' Ministerialis Tanács' Elölülőjéhez Herczeg San-Fernandóhoz a' következő Végzést küldje: —“

„Azólta, hogy a' Gondviselés ezen vitéz és nemes lelkü nemzetet, mellyet atyai gondoskodásom alá bizott 's a' melynek nagy cselekedetei a' világot bámulásra indították, a' maga különös oltalmazása által segélvén engem' Spanyol Országunk tronusára vissza hozott, az én szívem, melly csak népem' boldogittatásáért ver, esdekelve ohajtotta azt, hogy a' rendnek az Igazgatás' minden ágazataiba való visszatérítettetésére 's azon sebeknek, mellyeket egy szerencsétlen és példátlan hadakozás a' Status' testén ejtett, meggyógyittatásokra eszközöket találhasson. De, jaj! azok a' környülállások, mellyek köz-

zé Európa helyheztetve van, az a' gondolkodás, mellyet töllünk a' mi plánta tartományaink, a' mi új világbéli gazdag és véghetetlen kiterjedésü birtokaink, Spanyol Ország' kiegészzítő szép részei kívánnak, az a' nehézség, melly által a' régi megavult visszaéléseknek eltöröltetése 's egyszersmind a' veszedelmes behurgya újításoknak, mellyek közül némellyek által, ha bár dicséretre méltó lélek gerjesztette is fel, a' részrehajlás, a' társasági legnagyobb szerencsétlenség' kútféje tápláltatik, elkerültethetése gátoltatik, -'s végre egyéb afféle környülállások, mellyek gyakran a' legbölcsebb plánumoknak végrehajtását is késleltetik — meg nem engedték, hogy az én szívem ezen ily esdekelve ohajtott vigasztalással élhessen. Egyszersmind affelől is meggyözödve lévén, hogy a' legjobb intézetek, egyenként tétetvén gyümölcstelenekké, már régolta elmémbe hordoztam én annak a' közönséges, egy formájú, és jól elrendelt Systemának plánumát, a' melly minden tekinteteket egygyesítvén, minden indulatokat összebekélltetvén, az én célzásaimat betöltethetné, 's ezen nemzetet az ötlet illető boldogságnak és dicsőségnek magas polczára helyhezthetné. És a' midőn én mindenütt, a' hova szemem vetem, azt látom, hogy a' rossz lélek még a' legmegvilágosodottabb nemzeteknél is felforgatásra célzó revólúziós ideákat hint széllyel 's ekképpen az Országlószékeket arra kényszeríti, hogy

)(

az ilyen ideáknak elterjedését kemény eszközök által gátolják meg, csakugyan ki mondhatatlanul örvendezek, ekkor, azért, hogy azt látom, hogy a' mindenkor törvényszerető és állhatatos Spanyol nemzet azon kevés számú embereknek, kik részint elcsábítottván, részint akaratjok ellen mások után ragadtatván annak hűségét megtántoritani iparkodtak, sugallásait magától eltaszítja. Az én virtusokkal tündöklő népemnek ezen hűséges magaviseletéért 's azon áldozatokért, mellyeket ő az én személyemért a' legterhesebb időkben tett, mindeneknek felette pedig az én ő eránta nyájas érzékenységgel viseltető szívemnek önn' indulatjából, duplázni akarom azon való iparkodásaimat, hogy az ő boldogságát állandó talpköre helyheztessem. —

„Az ármádának organizáltatása, mellyet a' fennforgó környülállások parancsolva kívánnak; a' Finantziának, melly azon közönséges rendetlenségnek és a' Státus' gazdálkodásába becsuszott visszaéléseknek következeiben szenved, mellyek a' népnek adózás által lett mértékletlen megterhelését okozták, rendbeszedtetése; azok az akadályok, mellyeket az igazság' kiszolgáltatásának folyamatja, a' tisztviselőknek minden egyenességek mellett is szenved; 's azok a' kötelek, mellyek a' szántásvetést, a' kereskedést, 's a' mesterségi szorgalmatoskodást (industriát), a' nemzeti gazdagságnak három főbb kútfejeit, hátráltatják: végezetre az én egész figyelmetességemet felelevenítették, 's gondoskodásomat magokra vonták.

„Hanem, hogy azt a' célzást, mellyet az én népemnek boldogsága 's az én eránta való szeretetem, kívánnak, elérni lehessen, hogy azon roszszakon, mellyek vagy az Országlószék' előrevigyázó szemeibe nem tűntek, vagy pedig egy részint a' ré-

gibb történetekből vették származásokat, segíteni lehessen, már akár a' közönséges felfordulás' következeiseinek akár pedig az alacsony indulatok' resultatumainak tartassanak, mindenik esetben csendesség és békesség kívántatik arra: hogy az elővetendő eszközök, bölcsen intéztethessenek-el, 's hogy azon felzunduléseket, mellyeket a' rendnek ellenségei más országokban a' közönséges jónak hamis színbe való öltöztetése 's az elméknek képzetű (chimaeras) ideák által lett, 's csak részrehajlást 's végre is a' népnek veszedelmet okozó feltüzesítése által okoztak, el lehessen kerülni. A' melyre nézve örvendezve szemlélttem én azt, hogy az én hűséges és csendes alattvalóim ezen nemzeteknek ily szomorú példaadásaik által megtanítottván, türedelemmel várják azt, hogy én őket azon boldogságból és jótéteményekből részesíttsem, mellyekre magokat virtusaik által ily méltókká tették. —

„Már most tehát, hogy atyai célzásaimat teljesíttsem, Királyi Herczeg Don Carlóssal, a' testvér öcsémmel, 's azon Junta'val, a' melyben ő ül elől, egyetértvén, 's az ő régibb jóvállásaikat tekintetbe vévén, akarom, hogy a' Státustanács a' maga betétedésének célzásával, és azon módoknak eszközzésével, a' mellyek szerént régebben organizáltatva volt, foglalatoskodjék, 's nékem azon eszközökről jóvállásokat tegyen, mellyek által gondolni fogja, hogy jövődő felséges határoztatásának (hivatalának) megfelelhessen. Ezen célnak elérhetésére nézve azt akarom, hogy ezen Fő Tanács, a' külömbkülömb Ministeriumokhoz képeest, Szakaszokra osztattassék-fel 's nékem mindenféle reformálásokat javasoljon, mellyeket a' nemzetnek jóvára használatosoknak lenni gondol. Hogy pedig ezen Osztályok, mellyeknek száma hétből, úgy-

mint, Külső dolgokra, Papi dolgokra, Törvényes dolgokra, Finánczai dolgokra, Hadi dolgokra, Tengeri dolgokra, 's Industriára ügyelő Osztályokból fog állani, annál jobban tökéletesítettessenek, Herczegséged nékem (itt mindenütt a' Fő Ministerhez Herczeg San-Fernandóhoz beszéll a' Király) az én mostani Statustanácsosaimon kívül nékem más olyan személyeket is, kik a' Status' kormányzásának dolgában való jártosságokról esmeretesek, kik az én bizodalmaimra méltók, 's a' kik már a' közönség előtt tiszteletben vannak, ajánljon. —

„Ennek felette parancsolom Herczegségednek, hogy az én Királyi Tanácsomnak 's az én egyéb Itélőszékeimnek, adja tudtokra, hogy, mindenik a' maga hivatalos foglalatosságaival megegygyezőleg, 's azon nemes kinyiltszivűséggel, melyre leköteleztetve vagynak, megegygyező módon, nékem, a' mit a' Föld' két oldalain lakó népeimnek boldogittatásokra 's az én Koronámnak fényességére, hasznosnak lenni tartanak, mindent javasoljanak, melly mellett a' Monarkhia' principiumait 's azon változásokat hordozzák szemeik előtt, mellyek a' Státus' javára az idő és a' környülállások kívánhatnak, hogy ekképpen a' szükségeseznek találtatandó eszközök, minekutánna az általam való Sanktzióntatást megnyerik, azután minden felfordulásra czélzó ideák ellen meggyőzhetetlen bástya gyanánt szolgáljanak 's mind azokat a' hasznokat megszerezzék, mellyeket egy megvilágosodott Országlószéktől igasságosan kívánni lehet. —

„Parancsolom tehát, hogy nem csak, mint fenn mondatott, a' Fő Itélőszékek, hasznosoknak látszó jóvállásokat tegyenek, hanem, hogy az Universitások is, és minden Egyesületek (Corporatiók), sőt egyenegyén mindenek, akár mi állapotú

emberek legyenek, a' magok ideájikat és jóvállásaikat a' Státustanácsához szabadon és nyilvánosan beküldjék, hogy ekképpen az ohajtott boldogságot minden jó tanácslásoknak öszszegyülekezése által megszerezni lehessen. És Herczegséged, ki az én személlyem eránt való hajlandóságának 's a' köz jó eránt viseltető buzgóságának ily gyakorta való és szembetünő bizonyosságait mutatta, végre mind azokat a' jóvállásokat előmbe fogja terjeszteni, mellyeket az én Statustanácsom előmbe terjesztetni kívánni fog. — „A' Palotában Mártzius' 3-dikán 1820-ban. —“

„Aláírta: a' Király, tulajdon kezével.

Ezen Végzésnek kihirdettetése után megkérdeztetvén a' Madridban találtató külömbkülömb Tisztviselői Karok, 's ezek a' magok jóvállásaikat a' Direktorialis Juntával (melly a' Király' Rendeléseiben Rendkívülvaló Státustanácsnak nevezete alatt említettik), közölvén, ezekhez képest Mártzius' 7-dikén reggel Rendkívülvaló Udvari Ujság adatott-ki, melyben ily Végzés találtatott: —“

„Minekutánna az én Királyi Statustanácsom azon hasznokat megfontolta, mellyek a' Monárkhiára nézve a' Corteseknek öszszegyűjtetéséből következhetnének, és minthogy az ő vélekedésében én is egygyetérték, 's azt, azon principiumoknak fenntartatásával mellyekre meg esküdtem vala, megegygyezőnek lenni találok: parancsolom, hogy a' Cortesek haladék nélkül öszszegyűjtettessenek, 's ezen czélra nézve a' Statustanács oly eszközöket vegyen elő, mellyeket legalkalmasabbaknak tart a' végre, hogy az én akaratom betöltettségük 's hogy az én népemnek törvényes képviselőji meghallgattassanak, minekutánna, mint a' törvények

kivánniak, szükséges és telyes hatalommal felruháztattak. Minekutánna ily módon mindenek, a' miket a' köz jó kíván, megadattattak, engemet a' Rendek mind azoknak a' dolgoknak véghezvitelére késznek fognak találni, mellyeket a' Status' ügye és a' népnek java, melly a' maga erántam való hűségének ily sok bizonyosságát mutatta, meg fognak kívánni. A' felfett czélnak elérhetésére nézve szükséges leszen, hogy a' Tanács a' maga előfordúlható kétségeit nékem tudtomra adja, azért, hogy a' jelenlévő végzésnek végrehajtását semmi akadály ne hátráltassa."

* * *

Még ezen napon, úgymint Mártzius 7-dikén estvéli 10 órakor ily K. Nyilatkoztatás érkezett a' Madridban találkozó legfőbb Tisztviselői Karokhoz: —

„Minden kése delmezésnek elkerültetése végett, mellyet talám a' Státustanácsban a' Cortesek' összehivattatását illető végzésekre nézve támadható kétségeskedések okozhatnának, 's azért is, hogy a' nép' közönséges kívánságának megfeleljek, arra határoztam magamat, hogy a' Közönséges és Rendkívülvaló Cortesek által az 1812-dik esztendőben kihirdetett Constitutzióra megesküdjek. —

„Én ezt néktek tudokra adom, 's az én Ministereim ennek kihirdettetéséről haladék nélkül gondoskodni fognak."

Ezen Nyilatkoztatás 8-dikban reggel ismét egy rendkívül való Udvari Ujságban tétetett közönségessé.

* * *

A' mi az insurgensek 's a' Királyi seregek között újabban eléfordult történeteket illetné, efféléket nagyon keveset találunk a' mult péntektől fogva érkezett

külső levelekben. A' Mártzius' 15-dikén kijött Frantzia Liberalis Ujságban is most csak ez egy fontosabbacska történet fordul elő: — „Februarius' 20-dikán reggel hagyta oda Rigo Malagát 's útját Antequerának vette; ötöt Odonel nyomban követte, 's Casa Vermejánál be is érte, a' hol Rigo magát jó állásba helyezette vala, megtámadtatást várván. A' verekedés' kimeneteléről még eddig semmi bizonyos tudósítások meg nem érkeztek, hanem abból a' mi megérkezett úgy látszik, hogy Odonel nagyon megverettetett volna, minthogy seregének egy része az insurgensekhez pártolt, a' más része pedig széllyel futott. Odonel néhány tisztjeivel egyetemben vissza tért Malagába, Rigo pedig győzedelemmel be-ment Antequerába. Azólta két posta nem érkezett-meg Malagából Madridba. Az insurgenseket Grenadába várták, mint-hogy a' Kormányozó Eguia onnét a' Cancellariájával 's az Inquisitzióval, már elment volt Alcala-Real felé. — Generális Freyre még Kadiksnál volt, de minden hadi munkálkodás nélkül; a' Kadiksi Kommendánságot maga vette volt által. Mondják, hogy az ármádájától még most is gyakran mennek csoportok az insurgensekhez által; ezek pedig ismét 1500 embert küldöttek - ki a' szigetről, Veje ren által, széllyel csapkodás végett. Beszéllték, hogy Kadiksban Generális Vardes megölettetett volna, hogy a' Freyre ármádája már csak 7000 emberekből állana, 's hogy az insurgensek 14 hajót, eleséggel rakva, a' Szent Péter csatornáján a' szigethez beoptak volna. — Gallitziában az insurgensek által felállított Junta' tagjai ezek: Don Petro Ag ar, Oberster Acevedo Felix, Fő Prokurator Bustos, Marquis de-Valladoros, Don Manuel Latre, Don Curlos Espinosa, Don Joakim

Freyre, és Don Juan Antonio de la Vega. Ezen Junta is adott már ki sok rendelkezéseket és proklamátziókat. Acevedo maga személyesen fogadta - el Febr. 24-dikén a' Santiago-de-Compostellai lakosok' hódolását, a' melly, Corunnában Febr. 26-dikán Te Denm éneklés által innepeltetett-meg. — „Mi náról még most a' Liberálisok is csak ennyit tudtak, hogy a' dolgok kifejtődését várván folytában a' Roncali völgyben tartózkodott, 's fegyveres csapatjainak organizálásán foglalkodott, hanem a' Pyrencumi vidékeket fedő nagy hó miatt semmi egyéb mozdulásokat nem tehetett. Hogy Pamplonába véletlenül be ne rontson, a' Kommandans bezárva tartatta a' kapukat. — Mondták, hogy a' Constitutzió Cordovában és Murciában is proklamáltatott volna, 's hogy Valenciában a' régi Frayle nevű Guerillas Barát, 600 embereket állított - ki az insurgensekhez; de ez nem bizonyos. A' Válek, mellyeknek százza nem régen 14 per Centen ment, 74-re hágott. Némelylek azt hirtelték, hogy az Udvar Portugalliába akar menni, és hogy a' pénz e' végre minden fundatziókból öszszegyűjtettetne: de mások azt erőssítették, hogy a' Király állandóúl eltökélette volna magában, hogy a' fő városból el nem távozik. Hanem más föl bizonyosnak lenni erőssítették, hogy Márztius' 6-dikán négy úti kocsik érkeztek volna meg Bayonnébe nagy rangú utasokkal, aszszonyokkal és papokkal, 's még többek is várattattak. — (Látni való egy tekintetre, hogy ezek mind oly dolgok, mellyek ha megtörténtek, mind azon időpont előtt történtek, melyben a' Király a' Cortesek' Constitutzióját egyenesen elfogadta. Ezen történet olyan, melly a' Spanyol Országokból jövő Ujságokra nézve, már új időszakaszt kezdett.)

Nagy Britannia és Irlandia.

Irlandiában azon emberek, kik ott a' mostani nyughatatlanságokat okozák, azért neveztetnek Pántlikásembereknek (Ribonmen), hogy a' kalapjokra tekerve egy fejr pántlikát hordoznak. Ezen nyughatatlanok már annyira elvetemedtek, hogy csak nem nyilvánossággal verbuálják a' lakosokat a' magok' részére, még pedig beesketés által. Nagy csoportokban járnak; a' fegyvert, a' hol találják, mindenütt elveszik. Mint látszik az ő principiumaik részint az Angliai Radikalismusból részint religiói fanatismusból áll (se' Tizedet fizetni, se' Protestans lakosokat magok mellett megszenvedni nem akarnak). De egyéb eránt meg kell vallanunk felöllök, hogy célzássaikról még majd semmit se' lehet tudni. Már ugyan számosan elfogattattak, de kikérdezteseknek resultatumból még semmi se' jutott a' közönség' tudtára. Annyival bajosabb pedig valamit kivenni belőlök, hogy az Irlandus ember közönségesen, az egyszer letett hitnek megtartásában, akár önként akár kéntelenitve esküdt-meg, nagyon lelkiismeretes.

Ezen Pántlikásemberek Tuamnál a' katonasággal öszsze csapván hátat nem adtak addig, mig azt nem látták, hogy egy ember közzülök elesett 's többek megsebesedtek volna. A' Dublini Ujság egy egész laistromot adott-ki az ezen emberek által már kiprédáltatott házakról és jószágokról. — A' Skotziai tudósítások is hasonló erőszakoskodásokról panaszkodnak. A' Culraini vidékek neveztetnek-meg, a' hol ezek folynak. Absitos katonák is csapták magokat a' nyughatatlanokhoz, melly szerént ezernél már többre telt a' számjok. Ezek Dudás-siposok által vezéreltetve járnak széllyel verbuálni. Ugy

Frantzia Ország.

ítél az Edinburgi Magistratus, hogy ezen erőt nem lehet különben venni, hanem ha jó számú katonacsoporthoz és ágyúk küldtetnek ellenek. Ezek nem fábrikás munkások, hanem jószágárendáns parasz-
tok, kiknek a' vidék' tulajdonosa az árendát egyszerre minnyájoknak felmondotta, 's így okozta a' támadást.

A' mi a' Londonban a' Kátóuttzában elfogatott özszeesküdtteket illeti, ezek eránt többszöri kikérdeztetés után azt határozta a' Titkos Tanács, hogy mind a' 15 ellen, mint hazaárulók és gyilkosok ellen, úgy indítsák 's folytassák a' pert, addig pedig szoros fogságban tartassanak. Minthogy az ő előre lett kikérdeztetéséből a' közönség semmit se tud, tehát a' kétféle íróknak annál szélesebb mezeje van arra, hogy mindenféle vélekedéseket és feltételeket elhíreljenek. A' Kurir 's utána minden Ministerialisok azt vitatják, hogy az özszeesküvés az egész Országra, vagy legalább nagyobb részére ki lett volna terjedve. Ezen vélekedésre, mint gyanakodásra, és még arra is, hogy valamely fontos Személynek vagy Egyesületnek is, de a' kit és a' melyet még senki nem esmérne, özszeecsatulódásban kellene az özszeesküvéssel lenni. Annyira üzi ezen dolgot a' Kurir, hogy azt erősíti, hogy az elfogattak' bűnös volta még csak reájok sem bizonyosíthatatik, ha csak ezen fontos özszeecsatulódás világosságra nem hoztathatik, pedig a' mi nehezen fog megadni. A' Times és más írók ellenben még csak azért is kikeltek a' Kurir ellen, hogy felteszi, hogy valamely tekintetben kétségbe lehessen ezen embereknek bűnös voltát hozni, kiknek megbüntetését az Országban minden igaz hazafi ohajtja. — De ez mind csak okoskodás. A' per' kimenetele majd ki mutatja a' valóságot,

Azon kérdés felett, hogy meg kell-e a' személyes szabadságnak megszorittatását illető Jovallást erősíteni, sok nagy emberek nagyon fontos, részint ellenző részint jovalló beszédeket tartottak: de a' mellyekből egész könyv kitelne. Mi csak némely darabocskákkal szolgálhatunk Ujságlevelünkben: — „Még a' Tizedeknek, 's a' Feudumi jusoknak visszahozattatásokról, 's a' revolúzió idejében eladatott nemzeti jószágoknak visszavé-
tettésekről is, így folytatta szavait Minister Gróf Simeon, minden féle csalfa és képtelen hírek terjesztettek. el. Bizonyosan megmutatott dolog, hogy sok Departamentekben Februáriusra vagy Martziusra valami nagy dolognak történése jövendeltetett-meg. Csak az Országlószéknek rettegtetésére szolgáló 's csak valami bizonytalan fenyegetődés volt-e ez, vagy pedig a' Herczeg Berry meggyilkoltatását illette? ezt az ő gyilkosa ellen való pernek kimenetele fogja megmutatni. Ezek Uraim! mind oly történetek, mellyek nagyobbadon törvényesen felvagnak fedeztetve. Az efféle mesterkedéseknek felfedeztetéssekre addig míg üldözöbe vétethetnének, idő kívántatik. A' hebehurgyálkodva hirtelen kezdett perrek a' főbb bűnösöknek módot szolgáltatnának az elszökésre, úgy hogy többire csak a' gyávábbak büntethetnének meg, ha a' gyanusok, kik elfogattatnak, egy ideig fogva nem tartathatnának, hogy az alatt a' többeknek nyomoztatása is folyhasson.

A' Liberalisok között is többek találtak, a' kik nagyon fontos beszédeket tartottak, mellyek által ezen jovallásnak helybehagyattatását ellenzették, 's ezt és az Ujságok censura alá való adattatását

illető jóvallást is Kivétel vagy Kifogás (Exceptions) törvényeknek nevezték. Benjamin Constant ily éles kifejezésekre fokadott: „A' Kivétel-törvényének útján akartok-e ti is megindulni? A' Convent, a' Directorium, és Bonaparte, ekképpen országoltak, ezen Kivétel' útját követték. De hova lett a' Convent, hova lett a' Directorium, 's hova lett Bonaparte?”

Lafayette azt mondotta, hogy ő 33 esztendőknél előtte is a' volt, ki a' Notabelék gyűlésében legelőször arra voksolt, hogy a' Lettres de cachet nevezet alatt esmeretes K. Parancsolási módot el kell törölni, tehet ennek visszahoztatását ő most se' jóvallahatja.

Gray nevű Liberalis annyira ment, hogy ezen jóvallást a' nemzet ellen intéztetett Vádló Aktának nevezte, mint a' melly által a' tétetődne-fel, hogy a' Francia nemzet külömben meg nem tartathatna, hanem ha a' Politzia' szabad tettzésének tárgyává tétetik. Gray ezen beszédében egyszersmind a' nyomtatási szabadságnak megszorittatása ellen is beszélt, 's azt is felhozta beszédének erősségéül, hogy a' III-dik és IV-dik Henrik' meggyilkoltatásokat nem lehet ezen szabadságnak tulajdonithatni.

A' sok vetekedés után a' jóvallott törvény csakugyan minden ellenmondások mellett is meghatározott; pártját 134 vokok fogták; 115-tön mondtak ellene.

A' heves Liberálisok között Foy nevű Generális példátlan nemes szívűséget mutatott Corday nevű Ultraroyalista képviselő Collegájához. Ez amaszt a' mostani heves vetélkedések között szemtelennek nevezte. Duellálás lett a' perből; más nap' kimentek a' szomszéd erdőre; Foy lévén a' kihivatott, az első lövés ötet illette volna; nem cselekedte; Cordaynak akarta engedni az elsőséget;

hoszszas szabadkozás után abba egygyeztek-meg, hogy huzzanak sorsot; a' sorsvonás is a' Generálisnak kedvezett. Kiállottak tehát a' sikra — de a' Generális, a' helyett, hogy bajnoktársára czélzott volna, a' levegőbe lötte ki pistolyát — ezt látván Corday, magába szállott, a' Generálist megölelte, 's mint jó barátok, úgy mentek haza. — Szép cselekedet egy halálra kényszerített bajnoktól!

Ujabb Ujságok.

Spanyol Ország. — Miként állottak Madridban és általjában Spanyol Országban a' dolgok akkor, mikor a' mai Ujságunk elején irtt nagy határozások történtek, itélni lehet rolla a' következő levélből, melly Mártz. 14-dikén indult a' Déli Francia határokról: — „Gallitziában nagyon hirtelen elterjedett a' támadás, 's nagyon kevés ellenkezőkre talált; 's a' lázzadás' tüze tartóztatás nélkül ment Asturiára, Biskayára, 's Navarrára által, a' hol Mina már megérkezésekor nagy készülöteket talált. Saragossában magok az Arragoniai Tiszti karok a' Fő Kormányozónak Marquis Laxannak és Ex-Minister Garaynak vezérléssek alatt proklamáltak Mártzius' 5-dikén a' Constitutziót. Már Santanderben, Ovideóban, 's Murciában is így történt volt minden. Már Burgosban 's Valadolidban is mindenek készen állottak. O - Castiliában hasonlóképpen. Madridban magában is; a' honnét Generális Gróf Abisbal Mártz. 4-dikén a' Sándor Császár' nevét viselő Regimentel kiindulván, hogy Generális Freyrének Kadikshoz valami szállitványt vigyen, Oconnánál, melly Madridtól 10 óra távolságra esik, még egy más lovas Regimentel egygyütt, az insurgensekhez pártolt 's a' Constitutziót proklamálta, pedig mikor 4-dikben Madridból útnak akart indulni, a' Királytól kézcokolással vett

bucsut. Betétetvén a' Diktatorialis Junta ez azonnal szeméi elejébe terjesztette a' Királynak, hogy maga a' Királyi familia is veszedelemhen foroghat. Más nagyok is találtattak, kik közt mondják lenni a' Király második testvér öcsét Princz Francesco-de-Paulát is, kik egyenesen kinyilatkoztatták, hogy csak bölcs engedés 's a' Cortesek' Constitutziójára való megesküvés által lehet a' lázzadásnak elejét venni. De még ekkor is oly hatalmas rész dolgozott ezen tanácslás ellen, hogy azt követni lehetetlen volt, míg végre bizonyos tudósítások érkeztek, hogy már egy armáda se találatnék, melynek hűségéhez bizni lehetne. Ezen hírek 's meg az Abisbal cselekedete okozták a' végső határozást."

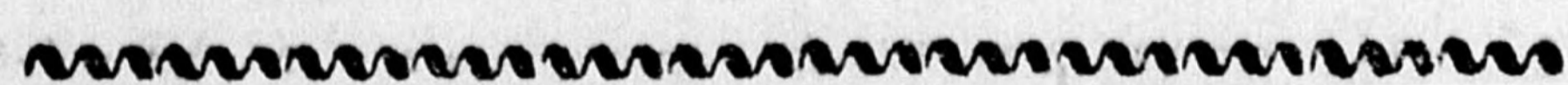
Hiradás Matematikai Eszközökről.

Alábbirtt Hazánkban lévő minden tisztelt Mathematikus, és Földmérő Uraknak alázatosan jelenti, hogy nálla több Földmérő-asztalok, az ahoz tartozandó eszközökkel együtt készen találatnak, mellyek pontos készültek, és szépségek által kinek kinek méltán ajánltathatnak. Egy ilyen Földmérő-asztalnak, a' hozzá tartozandó Libellával, Dioptrával, Magnes-piksissel, és egyéb eszközökkel együtt megállapított ára 450 for. V. C. Ajánlja magát továbbá más akármi Mathematikai, vagy Földmérői eszközöknek, a' rendelés szerént legillendőbb áron való elkészítésére. Lakik Pesten, az Ujvárosban, a' Három Fekete Ló utzában (Drei Rappen Gasse), a' Zitterbarth házban. Nro. 233. Pesten Februárius' 21-dikén 1820.

Haurant Mihály, Mathematikai Instrumentum Készítő.

„A' Hazai és Külföldi Tudósítások' Írója Pesten, a' ki ezen derék Művésznék munkáit megszemlélte, ezennel kötelességének tartja, a' Publikumot bizonyossá tenni, hogy azok tökéletességekre, és szép készültekre, a' minden külföldi készültekkel való összehasonlítást szerentséssen kiállhatják, és így az Országra nézve is kár az olyan művekért a' pénzt kiküldeni, a' millyeneket itthon, és hazánkfiától készítve ugyan olyan tökéletességben találhatunk."

(Ezen derék Hazafi mivmester az, kit már még a' Nemzeti Gazda is érdeme szerént ajánlott volt a' Hazabéli Földmérő Uraknak pártfogásába).

Valóságos Spanyol eredetü Kosoknak és megnemesített anya Juhoknak 's Bárányoknak Licitáltatása.

Nemes Mosony Vármegyében Ötevény mellett Szent Miklóson (S. Niklón) Gróf Zichy Uradalma' részéről hírül adatik, hogy ott a' jövő Május' 8, 9 és 10-dik napjain valóságos Spanyol eredetü Kosok és megnemesített anya Juhok, Bárányokkal egyetemben, valamint egyenként, úgy többek is együtt, Licitálás által fognak eladattatni. A' vásárlás végett megjelenendő (Titt.) Vendégeknök fogadtatásáról 's tartatásáról kitelhető módon fognak az Uradalmi kastélyban gondoskodni.